

Invalidiliitto ry

Lausunto

Asia: VN/15285/2021

HE laiksi osatyökykyisten työllistymistä tukevan erityistehtävayhtiön perustamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

2 §. X Oy:n tehtävät ja toimiala

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että yhtiön tulisi toimia tuloksellisesti, mutta sen ensisijaisena tavoitteena ei olisi tuottaa liikevoittoa. Toimintaa tulisi ehdotuksessa harjoittaa niin, ettei se vääristä kilpailua. Momentissa säädettäisiin myös, että yhtiön tuottamien palveluiden hinnoittelun tulee olla markkinaehtoista. Onko teillä tähän lausuttavaa?

- Ei lausuttavaa SW

Pykälän 5 momentissa säädetään, että yhtiö tuottaa EU:n valtioneuvoston asetuksessa tarkoitettuja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin tarkoitettuja palveluja (SGEI) ja että siihen sovelletaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016). Onko teillä tähän lausuttavaa?

- Ei lausuttavaa SW

3 §. Yhtiön toiminnan kohdistuminen

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yhtiöön työllistettävien kohderyhmästä. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Ehdotuksessa esitetään, että ”X Oy työllistää työ- ja elinkeinotoimiston sille osoittamia julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tarkoitettuja työttömiä työnhakijoita, joiden mahdollisuudet sopivan työn saamiseen ovat olennaisesti vähentyneet asianmukaisesti todetun sairauden, vian tai vamman vuoksi.” Invalidiliitto pyytää, että kohta tarkistetaan työkyvyttömyyseläkkeellä olevien kohdalta. Luetaanko osa- ja täydellä työkyvyttömyyseläkkeellä olevat ihmiset työttömiksi työnhakijoiksi. Jos he eivät sisälly JTYP-lain määritelmään työttömistä työnhakijoista, olisi tämä lain kohta muutettava koskemaan työnhakijoita (ei työttömiä työnhakijoita).

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että työ- ja elinkeinotoimisto valitsisi kohderyhmäkriteerit täyttävistä työnhakijoista ne, jotka asetettaisiin ehdolle yhtiön palvelukseen. Yhtiö voisi rekrytoida palvelukseensa ainoastaan tästä ehdolle asetettavista henkilöistä työllistäessään osatyökykyisiä. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Esityksessä mainitaan, että mitä suurempi kohderyhmä, sitä vähemmän tukea voidaan kohdistaa eri henkilöille. Invalidiliitto korostaa, että jokainen, joka kuuluu kohderyhmään, saa tarvitsemansa tuen, on tärkeää huolehtia siitä, että yhtiössä on riittävästi henkilöstöä vastaamaan tuen tarpeisiin.

Mikä olisi perustettavalle erityistehtävayhtiölle sopiva nimi?

SOTSA OY- Sopivaa työtä saatavilla
OVOKS OY- Osatyökykyisten valmennus ja ohjaus-keskus sopivaan työhön
Muita huomioita ja kommentteja esitysluonnoksesta
Onko teillä muuta lausuttavaa?

- **Tässä HE:ssä on huomioitava** Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain 8 luvun 5 a §:n ja 12 luvun 6 §:n sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksien ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 7 §:n muuttamisesta, VN/410/2021. Lakiesityksessä tehdään tekninen muutos vajaakuntoinen -termin poistamisesta.
- Invalidiliitto haluaa todeta, että myös termi osatyökykyinen on ongelmallinen ja vammaisten henkilöiden näkökulmasta pitäisi miettiä asiaa niin, että jokaiselle on löydettävissä sopivaa työtä.
- X OY:stä toisen ulkopuolisen työnantajan palveluun siirtymisen jälkeen ehdotuksessa annetaan ohjausta ja valmennusta työsuhteen alussa jonkin määrääjän ja jos työsuhde epäonnistuu, palaa työntekijä uudelleen X OY:n palvelukseen. Invalidiliitto ehdottaa, että vaikeimmin työllistettävien kohdalla tuki tulee olla mahdollista koko työsuhteen ajan, eikä esityksessä mainittu jokin määräaika. Vaikeammin työllistyvillä vammaisilla henkilöillä tuen tarve ei poistu välttämättä koskaan ja myös mahdolliselle työnantajalle luonteva yhteys tuen saamiseksi olisi X Oy:n henkilöstö.
- Kuntien vammaispalveluissa asiakastyötä tekevät ja muut mahdollisten lähekkäisten tahojen työntekijät on perehdytettävä ohjaamaan ja tarvittaessa ”saattamaan” potentiaaliset asiakkaansa TE-palvelujen arviointiin sopivuudesta X OY:n työntekijöiksi.
- **13.4 Oikeusturva ja yksityiselämän suoja** Kaikki arviot osatyökykyisyyteen vaikuttavasta terveydentilasta tehdään viranomaistyönä työ- ja elinkeinotoimistossa. Vaikeimmin vammaisten henkilöiden turvallisuus ja koskemattomuus tulee voida taata. Invalidiliitto pitää tärkeänä, että X Oy:n henkilöstöllä on tarvittavat taustatiedot työntekijöiden osatyökykyisyyden perusteista.

Winqvist Sinikka
Invalidiliitto ry